

XIII Kwersatorium Wiedzy o Mieście. Miasto postsocjalistyczne, organizacja przestrzeni miejskiej i jej przemiany, Katedra Geografii Miast Uniwersytetu Łódzkiego, Komisja Geografii Osadnictwa i Ludności PTG, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2000, ss. 220.

Prezentowane poniżej wydawnictwo jest pokłosiem XIII Konwersatorium Wiedzy o Mieście, które odbyło się w dniach 13–15 kwietnia 2000 r. w Łodzi.

Zawartość tomu podzielona została na kilka grup.

Pierwsza z nich zawiera rozważania na temat teorii funkcjonowania miasta w okresie transformacji systemowej. Otwiera ją artykuł Mariki Priveli, *Podstawy teoretyczne urbanistyki socrealizmu*. Do tej tematyki nawiązuje także Grzegorz Węclawowicz prezentując wybrane elementy przejścia od miasta socjalistycznego do postsocjalistycznego (*Kształtowanie się nowego modelu zróżnicowań społeczno-przestrzennych miasta w Europie Środkowej*). Przestrzeń społeczną miast postsocjalistycznych przedstawiają Zbigniew Rykiel, *Przemiany przestrzeni społecznej polskiego miasta postsocjalistycznego* i Ludek Sykora z Pragi, *Post-communist City*.

Cztery kolejne referaty omawiają teorię zmiany: zmiany w obrębie kultury i wartości w nowym mieście postsocjalistycznym (Krystyna Rembowska, *Zmiana a wartości. Miasto postsocjalistyczne*), zmiany w życiu codziennym człowieka (Jacek Kaczmarek, *Świat życia człowieka w mieście postsocjalistycznym. Zarys koncepcji badawczej*), przemiany miasta postsocjalistycznego na tle głównych, światowych tendencji rozwoju miast (Andrzej Zborowski, *Przemiany przestrzeni miasta postsocjalistycznego, teoria i praktyka*) i wreszcie porównanie zmiany funkcji społecznej i rynkowej przestrzeni miejskiej w mieście socjalistycznym i postsocjalistycznym (Iwona Sagan, *Społeczny i rynkowy wymiar miejsca w mieście socjalistycznym i postsocjalistycznym*).

W części drugiej tomu prezentowane są artykuły omawiające problematykę społeczno-ekonomiczną kilku stolic dawnych krajów bloku socjalistycznego — Moskwy, Warszawy, Berlina: Vladimir N. Gorlova *Moskwa — stolica państwa nowego typu — poszukiwania nowej koncepcji miasta*; Dobiesława Jędrzejczyka *Warszawa jako miasto utopii socjalistycznej*; Mirosława Grochowskiego *Zmiany przestrzeni miejskiej w okresie transformacji na przykładzie Warszawy* i kończący tę część artykuł Sławomira Gzella *Kwestie wynikające z dzielenia przestrzeni miejskiej na przykładzie Berlina i Warszawy — po roku 1990*.

Kolejna partia artykułów dotyczy problemów „blokowisk”, nieodłącznego elementu architektury miasta nie tylko socjalistycznego, ale także zachodniego. Porównaniem osiedli mieszkaniowych we Francji i w Polsce zajęła się Lydia Coudroy de Lille (*Jak dalece można porównywać miasta europejskie. Refleksje nad procesami i pojęciami na przykładzie osiedli mieszkaniowych we Francji i w Polsce*), natomiast złożoną problematykę osiedli mieszkaniowych w Czechach w latach 1945–1999 przedstawiła Eva Kallabowa (*Selected Connections of the Prefarb Housing Estates Development in the Cities and Towns of the Tchech Republic*).

Problematykę zmiany przestrzeni sakralnej w mieście postsocjalistycznym podjęły: René Matlovič w artykule *Sakralizacja — cząstkowy proces transformacji przestrzeni miejskiej miasta postkomunistycznego na przykładzie Preszowa* oraz Iwona Jażdżewska i Izabela Nau w pracy *Przestrzeń sakralna Łodzi w latach 1945–1999*.

Kolejna grupa artykułów przedstawia problemy związane z przemianami społeczno-gospodarczymi miast polskich w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Bolesław Domański omawia sposoby zagospodarowania terenów poprzemysłowych (*Tereny poprzemysłowe w miastach polskich — kierunki i bariery przekształceń*). Eugeniusz Biderman i Krzysztof Tomczak na przykładzie miast wielkopolskich poruszają problemy związane z aktywnością gospodarczą ludności, tempem wzrostu liczby mieszkańców i rozwojem rynku pracy (*Przemiany społeczno-gospodarcze miast wielkopolskich w latach dziewięćdziesiątych*), Krzysztof Gwóźdź zajmuje się

kwestią promocji miast (*Polowanie na inwestora — selektywny wizerunek miast Górnego Śląska w promocji lokalnej*), a Tomasz Kaczmarek problemami związanymi z polityką inwestycyjną miast (*Polityka inwestycyjna a konkurencyjność miast zachodniej Polski*).

Liczną grupę w prezentowanym tomie stanowią prace omawiające problemy transformacji gospodarczo-społecznej w konkretnych miastach polskich: Franciszka Klosowskiego i Jerzego Runge *Przekształcenia miasta socjalistycznego na przykładzie Tychów*; Dariusza Ilnickiego *Bogatynia — przestrzeń instytucjonalna*; Waldemara Wilka *Usługi dla przedsiębiorstw i usługi konsumpcyjne w Warszawie — zmiany rozmieszczenia w latach 1986–2000*; Joanny Węćław *Nowe centra handlowe w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej Krakowa* i Edwarda Wiśniewskiego *Wpływ budownictwa hotelowo-apartamentowego na zagospodarowanie przestrzeni miejskiej w Kołobrzegu*.

Ostatniej grupy opracowań, zamieszczonej w omawianej pracy, nie można w sposób jednoznaczny zaklasyfikować, gdyż prezentowana nich tematyka jest bardzo różnorodna. Przemiany demograficzne Słupska omawia Eugeniusz Rydz, *Przemiany w przestrzeni miejskiej Słupska w latach 1978–1998*. Zagrożenie bezrobociem mieszkańców miast Pomorza przedstawia Paulina Barańska, *Bezrobocie i jego wpływ na rozwój lokalnych rynków pracy małych miast na przykładzie Pomorza Środkowego*. Iwona Jażewicz omawia *Wpływ kapitału zagranicznego na aktywację społeczno-gospodarczą małych miast środkowego wybrzeża*, Robert Guzik *Przestępczość w przestrzeni Krakowa w wyobrażeniach jego mieszkańców*, Grażyna Praweńska-Skrzypek *Zarządzanie strategiczne Krakowem*, Sławomir Sitek omawia *Diagnozę możliwości rozwojowych na przykładzie miasta Lubiąża*. Całość kończy artykuł Elżbiety Szkurląt *Akceptacja miejsca zamieszkania w Łodzi, Warszawie, Krakowie — studium porównawcze*.

Czytelnik otrzymał tom referatów dotyczących zróżnicowanej problematyki transformacji miasta postsocjalistycznego, dla wszystkich zainteresowanych miastem, jego przeszłością i przyszłością bardzo cenny.

E. Mazur